

Bomennamen vastgelegd in

Nieuwe internationale naamlijst

Al vele jaren vormen de Naamlijst van houtige gewassen en die voor vaste planten van het Praktijkonderzoek Plant & Omgeving (PPO) een belangrijke standaard voor de correcte naamgeving van boomkwekerijgewassen. Dit is steeds belangrijker voor het handelsverkeer. Onder auspiciën van de European Nursery Association (ENA) verschenen de nieuwe edities van deze lijsten. Deze nieuwe lijsten hebben een sterk internationaal karakter. Voor iedereen die met bomen werkt vormt de nieuwe Naamlijst Houtige gewassen een onmisbaar naslagwerk.

Foto: PPO Bomen

De ENA beveelt het gebruik van deze lijsten sterk aan, omdat het de internationale communicatie en handel zal bevorderen. De nieuwe naamlijsten geven een goed overzicht van het Europese boomkwekerijassortiment inclusief dat van Zuid- en Oost-Europa.

UNIFORMITEIT IN NAAMGEVING

De totstandkoming en publicatie van de naamlijst van houtige gewassen staat onder auspiciën van de European Nursery Association. Het samenstellen van de lijst is aangestuurd en gedragen door ENA's speciale European Plant Names Working Group. Deze groep bestaat uit taxonomen en boomkwekers uit verschillende Europese landen. De Naamlijst van vaste planten is bovendien door de ISU (Internationale Stauden Union) en de PPA (Perennial Plant Association in de Verenigde Staten) erkend als de officiële standaard.

Het belangrijkste doel van de lijsten is om internationale uniformiteit te krijgen in de naamgeving van deze gewassen. Het gebruik van één naam in de vorm van de wetenschappelijke voorkeursnaam is daarvoor de basis. Als iedereen deze voorkeursnaam hanteert dan zorgt dit voor een betere communicatie. Dit kan ook goed in combinatie met handelsnamen, die ook vermeld staan.

RUIM 20.000 NIEUWE NAMEN

Beide lijsten zijn fors uitgebreid. Dit heeft alles te maken met de internationalisering. Zo zijn er nu ook bijvoorbeeld veel Zuid-Europese (subtropisch) en Oost-Europese boomkwekerijgewassen opgenomen. Via de Europese werkgroep plantennamen zijn er vanuit heel Europa plantenlijsten verzameld, waarvan na taxonomische controle de voorkeursnaam en eventuele synoniemen en handelsnamen in de naamlijst is opgenomen. In totaal zijn er ruim 13.000 nieuwe wetenschappelijke voorkeursnamen van houtige gewassen toegevoegd, waaronder bijna 1000 bomen. Daarnaast zijn er bijna 3000 extra synoniemen en handelaanduidingen van houtige gewassen toegevoegd. In totaal bevat de Naamlijst van Houtige gewassen nu bijna 45.000 namen van gewassen die in Europa en grotendeels ook in de VS worden verhandeld.

NAAMSWIJZIGINGEN SOMS NODIG

Het is de uitdaging om deze naamlijsten een plaats te geven binnen het spanningsveld tussen wetenschap en praktijk. Enerzijds is het essentieel om internationale wetenschappelijke afspraken te volgen, anderzijds moet er in de praktijk goed mee te werken zijn. De afspraak met de ENA is om elke vijf jaar weer een nieuwe editie van de naamlijst uit te geven. Hierin worden de namen van het nieuwe handelssortiment opgenomen en worden in ieder geval de hoogst noodzakelijke correcties aangebracht. Elke tien jaar worden tevens de namen aangepast aan nieuwe en breed geaccepteerde taxonomische opvattingen. Dit laatste heeft in de editie van 1995 plaats gevonden en is daarom wederom gebeurd in deze 2005 editie. In totaal zijn er in deze editie ruim 800 namen gewijzigd. De meeste zijn kleine wijzigingen als gevolgd van spellingsfouten of verwisseling van handelsnaam en cultivarnaam. Er is echter ook een aantal wijzigingen als gevolg van nieuwe taxonomische inzichten.

ENKELE BELANGRIJKE NAAMSWIJZIGINGEN BIJ BOMEN

Oude naam

Acer rubrum 'Red Sunset'
Betula cordifolia
Fraxinus ornus 'Meczek'
Fraxinus ornus 'Obelisk'

Morus australis & *M. bombycis*
Pinus leucodermis & cv's
Platanus acerifolia
Populus candicans
Populus interamericana (x) & cv's
Prunus serrulata 'Kiku-shidare'
Prunus serrulata 'Shimidsu'
Prunus serrulata 'Shirofugen'
Prunus subhirtella 'Pendula'
Prunus subhirtella 'Pendula Rubra'
Rhamnus frangula
Robinia margaretta 'Casque Rouge'

Robinia pseudoacacia 'Myrzegi'
Thuja orientalis

Nieuwe naam

Acer rubrum 'Franksred' (RED SUNSET)
Betula papyrifera var. *cordifolia*
Fraxinus ornus 'Mecsek'
Fraxinus ornus 'Paus Johannes-Paulus II' (OBELISK)

Morus alba
Pinus heldreichii
Platanus hispanica
Populus jackii
Populus generosa
Prunus 'Kiku-shidare-zakura'
Prunus serrulata 'Shogetsu'
Prunus serrulata 'Fugenzo'
Prunus pendula
Prunus pendula 'Pendula Rubra'
Frangula alnus
Robinia margaretta 'Pink Cascade' (CASQUE ROUGE)
Robinia pseudoacacia 'Nyírségi'
Platycladus orientalis

KWEKERS- EN MERKENRECHTELIJKE BESCHERMING

Steeds meer cultivars worden kwekersrechtelijk beschermd en steeds meer handelsnamen worden merkenrechtelijk beschermd. In tegenstelling tot vorige edities wordt nu wel informatie gegeven over kwekersrechtelijke en merkenrechtelijke bescherming in Europa. Dit is een uitdrukkelijke wens van de ENA en van veel gebruikers. De moeilijkheid bij het geven van deze informatie is, dat ze snel gedateerd raakt en dat het checken van vooral merkenrechtelijke bescherming in praktijk lastig is. Daarbij komt dat de bescherming niet overal geldt, maar alleen in bepaalde landen of regio's. Bovendien bestaat het grote gevaar voor juridische claims door eigenaren van het kwekersrecht en merkenrecht.

De aanduidingen van kwekersrechtelijke en merkenrechtelijke bescherming zoals vermeld in deze lijst, zijn gegeven op grond van actieve aanmelding en informatieverstrekking door de eigenaren zelf. Ze dient te allen tijde gecontroleerd te worden bij de officiële kwekersrecht- en merkenrechtbureaus!

Op de internetsite (www.internationalplantnames.com) staan verwijzingen naar de websites van de officiële registratieautoriteiten. Voor deze lijst is gekozen voor in praktijk veel gebruikte symbolen: PBR voor kwekersrecht en © voor merkenrecht. Weergave van deze symbolen is overigens niet verplicht.

HANDELSNAMEN PROMINENTER WEERGEGEVEN

Handelsnamen (inclusief merknamen) maken geen onderdeel uit van de wetenschappelijke naam van planten, maar kunnen om

commerciële redenen toegekend worden aan gewassen. Eén cultivar kan soms meerdere handelsaanduidingen hebben en één handelsaanduiding kan gegeven worden aan meerdere cultivars. Bij het gebruik van merknamen en handelsaanduidingen moet dus altijd ook de naam worden toegevoegd van de cultivar waarom het gaat. Op verzoek van de ENA en vele gebruikers worden handelsnamen in de nieuwe editie prominenter weergegeven. Niet alleen staan de handelsnamen in een groter lettertype, maar ook eventuele cultivargroepen staan nu behalve achter de cultivarnaam ook achter de handelsnaam vermeld.

VOORBEELD

Voor de cultivar *Acer freemanii* 'Jeffersred' wordt in praktijk ook de handelsnaam AUTUMN BLAZE gebruikt. In de alfabetische lijst staat de voorkeursnaam en tevens wetenschappelijke weergave vermeld: *Acer freemanii* 'Jeffersred' (AUTUMN BLAZE) en daarnaast de weergave zoals die eventueel voor commerciële doeleinden gebruikt kan worden: *Acer freemanii* AUTUMN BLAZE (= 'Jeffersred')

ANDERE VERBETERINGEN/AANVULLINGEN

Naast bovenstaande verbeteringen en aanvullingen is er nog een aantal kleinere aanpassingen doorgevoerd:

- Ongeldige namen staan aangeduid met een * (asterisk) achter de naam, bijvoorbeeld: *Taxus baccata* 'Columna Suecica' *
- Zaadherkomsten staan aangegeven met (SO); dit staat voor Seed Origin, bijvoorbeeld; *Acer campestre* Uppsala (SO)
- Indien cultivars behoren tot een ondersoort (subsp.), variëteit (var.) of forma (f.), staat dit in de rechterkolom vermeld.
- Veel voorkomende types van cultivars staan ook vermeld (bij fruitrassen; bijvoorbeeld *Malus domestica* 'Golden Delicious'-Reinders)
- Verbeterde toegankelijkheid: onder andere door online zoekmogelijkheid op www.internationalplantnames.com

Voor de juiste naamgeving zijn vele nieuwe standaardwerken geraadpleegd; achter in het boekje staat een uitgebreide up-to-date literatuurlijst. Bovendien zijn ook de nieuwe richtlijnen van de in 2004 uitgekomen 'International Code of Nomenclature for Cultivated Plants' gevolgd.

Het onderzoek en de uitgave van de nieuwe lijsten is mede gefinancierd door het Productschap Tuinbouw (PT)

Ir. M.H.A. (Marco) Hoffman

wetenschappelijk onderzoeker, PPO Bomen in Boskoop
marco.hoffman@wur.nl

..... advertentie

www.safetygreen.nl

SG

SAFETY GREEN BV

Info@safetygreen.nl
Bolder 1d
6582 BZ Heumen (Malden)
tel: 024 - 39 77 583

**klim-
materialen**

**afvang-
materialen**

**verankerings-
materialen**

**keuring
-klimmaterialen
-valbeveiliging**

**zaagschoeisel
zaagkleding**

VERKRIJGBAARHEID

De naamlijsten zijn in diverse Europese landen te koop. De naamlijst van houtige gewassen kost € 26,- en de naamlijst van vaste planten kost € 20,-. In Nederland zijn de lijsten onder andere direct verkrijgbaar aan de balie van PPO in Boskoop en bij Fa. Esveld in Boskoop. Daarnaast zijn de lijsten te bestellen via de post.

Zie: www.internationalplantnames.com of
www.ppo.wur.nl. Er worden extra verpakkings- en verzendkosten in rekening gebracht.